

Dones i presons

Rosa Maria Arquimbau

FONT: *El nostre vot*, article de Rosa Maria Arquimbau recollit a Film & Soda publicat a l'Editorial Comanegra, 2023 amb edició de Julià Guillamon i Álvaro Muñoz. Amb Pròleg d'Irene Pujades.

EL NOSTRE VOT

Ací i fora d'ací, l'home, ara que ja ens començàvem d'acostumar a tractar-lo com un amic, ens fa la guerra.

S'oposen que votem, perquè tenen massa orgull i massa por. Per res més. Orgull, perquè tenen la sospita que perdran una part d'atribucions. Per perquè no es veuen capaços de contenir-nos.

Guerra. És això: guerra, perquè cada conversa que hi sosteniu aquests dies us fa l'efecte d'un combat. Guerra, quan nosaltres tenim aquest esperit de concòrdia, i ací sí que està beu aplicat la concòrdia.

Ens retreuen que ens deixem influenciar com un defecte horrorós i que no admet esmenes i que no té cura i és clar, en cada cas concret, en cada discussió, per quedar bé i perquè ens temen, retreuen això tan tronat que no hi ha regla sense excepció.

Diuen que per la dona votaran els capellans, els frares: i tota Ja requincalla, i segurament, quan ho diuen, no es fixen en la quantitat exagerada de congregacions que hi ha. Sant Lluís Gonçaga i tota una colla de sants que s'hi assemblen i que acoblen una part molt important de la nostra joventut. D'una joventut que més li valdria fer esport per a desenrotllar els muscles i llegir per a desenrotllar la intel·ligència, que anar a la processó amb un ciri a la mà i una medalleta al coll.

No són solament aquests nois acolominats. Vegeu qualsevol altra processó i hi trobareu una colla d'homes alts i grossos aguantant les borles d'un penó amb un sant pintat de coloraines i cantant el rosari amb músiques de tango.

I després d'aquest exemple, que els diguin que les doncs no podem votar perquè ens deixem influenciar pels capellans. Pels capellans, que volen dir pas el mateix que per la religió, perquè els capellans tampoc no han volgut dir mai la veritable religió, com el catolicisme no ha volgut dir mai el cristianisme.

Mentre votin els Lluïsos i els senyors que van a les processons, les dones no solament tenim dret a votar, sinó que hi tenim l'obligació.

Sinó, que cerquin una altra excusa i no aquesta de la religió.

FONT: *La presó de dones*, article de Rosa Maria Arquimbau al diari *L'Opinió* del dissabte 18 de febrer de 1933. Número 534. Pàgina 9.

LA PRESÓ DE DONES

La nova orientació. - El nou director és un gran admirador de Victòria de Kent. - La necessitat de construir un edifici modern. - De 37 recluses només hi han 6 o 7 catalanes. - La trista infància dels infants de les recluses. - Les recluses treballen i tenen classe d'ençà de fa pocs dies.

Una companya francesa, Buzanne Desty, que ha estat aquests darrers dies a Barcelona, per encàrrec de periòdics del seu país, per tal d'informar-se del moviment femení actual, un cop assabentada de totes les noves, ens va demanar per veure la nostra Presó de Dones.

Ens vàrem recordar aleshores del vell edifici del carrer d'Amàlia, mancat de les més elementals condicions: que fa tretze o catorze anys que es va posar la primera pedra per a una nova presó de dones, prop de la Model. Presó que, després de tretze o catorze anys, encara no s'ha construït, i això que es pot dir que és de primera necessitat la seva construcció.

Darrerament ens han dit que es va intentar de seguir endavant les seves obres, però que els obrers es negaren a treballar en la construcció d'una presó.

El traspàs de serveis a la Generalitat fa preveure i esperar que aquestes obres interrompudes es continuaran molt aviat i que aleshores desapareixerà la vella Presó del carrer d'Amàlia. Presó que es podria enderrocar en benefici de la Ronda de Sant Pau. [...]

La senyoreta Consol

La senyoreta Consol és el cap femení de la Presó de Dones. El cap femení que amb la seva direcció ha substituït les monges que hi havia abans de la República. I amb aquesta substitució han sortit guanyant les recloses, perquè ara, gràcies a la substitució, la Presó ha perdut aquell aire sever i dur que tenia per prendre l'aire amable de la comprensió i la pietat. Quan l'han cridada la senyoreta Consol estava a la classe. Perquè ella és la que dona classe diàriament a les recloses. –Abans no tenien classe les recluses– ens explica. Es d'ençà a fa uns quants dies que en tenen, el nou senyor director ho ha disposat així, com també ha disposat que tinguin un taller on cusen i encarten botons que els fabricants ens proporcionen remunerant la feina que fan les recluses. Així, mentre compleixen la pena que els ha estat imposada, poden guanyar alguns diners, al mateix temps que s'habituen al treball.

Abans elles eren obligades a orar en comptes d'anar a classe. Avui elles no són obligades a fer res, puix que agraeixen molt més que se les ensenyi de llegir i d'escriure que no pas d'orar. Demés, que per a elles pot ésser més útil saber escriure que no pas saber orar. [...]

Trenta-set recluses

Només hi ha trenta-set recluses. Certament és ben poc per una ciutat com Barcelona. És clar que desitjaríem que el nombre encara fos més reduït, però podem estar contents i segurs que batem un rècord en aquest sentit. La nostra companya francesa no se'n sap avenir, i ens diu que a França les presons són molt més plenes.

– De trenta-set recluses – ens diu la Srta. Consol-, cal esmentar que n'hi ha tan sols sis o set de catalanes.

– Ahir en va entrar una d'alemanya.

La trista infància dels infants de la presó

Al pati veiem com una reclusa vella duu una criatura al coll.

– De qui és aquesta criatura? – preguntem.

– No és pas d'aquesta dona vella, sinó d'una de jove, aquesta nena.

D'una de jove que està reclosa per un delicte de moneda falsa i de la qual es veurà la causa un d'aquests.

Com que ací hi son provisionalment esperant la seva sentència, probablement aquesta serà traslladada a la Presó Central de Dones d'Alcalà, on hi ha un departament per als petits d'aquestes dones.

Ací, per les males condicions de la Presó i per la seva provisionalitat, no hi ha pas cap departament especial per als infants. Ells poden restar amb la mare fins que tenen tres anys i aleshores es dona un extraordinari de dos litres de llet i ous a la mare.

Les gitanes

Creuem unes gitanes als passadissos. Dues gitanes plenes de farbalans i amb la cara bruta com totes les gitanes. Duen una criatura menuda que ens envien a saludar tot somrient.

– Per què estan recloses? – pregunta la meva companya a la senyoreta Consol.

– Pel de sempre – respon aquesta. – Dies enrere en vàrem tenir amb cinc criatures que ens varen donar una feina terrible.

Fa poc, però, que mentre se li veia la causa en vàrem tenir una que no la tancaren pel mateix que a totes.

Fou una gitana que dormint dins d'un carro fou atacada per un gitano que volgué abusar d'ella i al qual va matar en defensa pròpia.

Sortí absolta i és al carrer.

Les quinzenaires

Les quinzenaires són aquestes desgraciades que hom deté pel carrer perquè hi surten abans de l'hora.

Estan separades de les altres i n'hi ha cinc o sis.

Son dones que fan tanta pena, que no es poden guaitar tranquil·lament sense que us revolteu contra la societat i contra la seva moralitat estúpida.

Guaitant aquestes pobres dones, l'escòria de la societat, ens recordem d'aquell projecte de llei que es va dur a les Corts, abolint la prostitució.

La vella Presó de dones no té altre defecte que la seva manca del confort més indispensable. La presó de dones i la d'homes no són parelles i no hi ha res que justifiqui que la presó de les dones hagi de reunir pitjors condicions que la dels homes.

No té altre defecte, hem dit, perquè el règim pel qual es governa és perfectament humà i perfectament acceptable.

“Cal evitar el vexament de les recluses”, ens ha dit el director, i es pot afirmar que a la presó de dones de Barcelona s'evita.

El timbre que sentim avisant el dinar ens acaba de convèncer. No s'exigeix el silenci ni se les fa formar en rengle. No se les exigeix cap disciplina malentesa. En canvi, però, no se sent cap soroll, ni avaloten, ni s'empenten per arribar al menjador. Hi ha algú que no agraeixi l'atenció?

Anant-nos-en, trobem una reclusa jove, d'ulls tristos, a l'escala.

– Que no aneu a dinar? – li pregunta la senyoreta Consol, dolçament, i la reclusa dels ulls tristos respon amb la veu agraïda tot baixet, baixant els graons.

Poc acostumats com estem a parlar bé de les presons ens causa una alegria el poder parlar així de la Presó de dones de Barcelona, i encara ens plaurà més de parlar-ne un cop efectuat el traspàs de serveis, que probablement desapareixerà del carrer Amàlia.

–Però, sabeu?– Li diem a la nostra companya francesa– no us oblideu d'escriure al vostre país que les nostres presons són així d'ençà que tenim la República.

Dissabte, 18 de febrer de 1933 — L'OPINIO — Número 534 — Pàgina 9

LA PRESO DE DONES

La nova orientació. — El nou director és un gran admirador de Victòria Kent. — La necessitat de construir un edifici modern. — De 37 recluses només hi han 6 ó 7 catalanes. — La trista infància dels infants de les recluses. — Les recluses treballen i tenen classe d'ençà de fa pocs dies

Una companya francesa, Suzanne Desty, que ha estat aquests darrers dies a Barcelona, per encàrrec de periòdics del seu país, per tal d'informar-se del moviment femení actual, un cop assabentada de totes les noves, ens va demanar per veure la nostra Presó de Dones.

Ens vàrem recordar aleshores del vell edifici del carrer d'Amàlia, marcat de les més elementals condicions, i que fa tretze o catorze anys que es va posar la primera pedra per a una nova presó de dones, prop de la Mòdel. Presó que, després de tretze o catorze anys, encara no s'ha construït, i això que es pot dir que és de primera necessitat la seva construcció.

Darrerament ens han dit que es va intentar de seguir endavant les seves obres, però que els obrers es negaren a treballar en la construcció d'una Presó.

El traspàs de serveis a la Generalitat fa preveure i esperar que aquestes obres interrompudes es continuaran molt aviat i que aleshores desapareixerà la vella Presó del carrer d'Amàlia. Presó que es podria enderrocar en benefici de la Ronda de Sant Pau.

EL NOU DIRECTOR

Fa ben pocs dies que hi ha un nou director a la Presó de Dones.

El senyor Arseni de Mesa és un home d'una quarantena d'anys, simpàtic, intel·ligent i que sembla ornat de sentiments humanitaris.

Ens diuen que en desaparèixer el Presíde de Figueras, d'on ha vingut, els presos ploraven en acomiadar-se'n, i això ho consignem perquè no és un cas gaire freqüent el que els presos plorin en separar-se del director de la Presó.

Fou Victòria Kent qui envià Arseni Mesa com a director del Presíde de Figueras. No tinc paraules per a elogiar Victòria Kent. — diu el nou director de la Presó de Dones de Bar.

En efecte, veiem com han desaparegut els crucifixs i les imatges de la Presó. En les velles parets escrotonades encara hi ha els claus que les sostenien.

Al taller hi ha una capella buida que presideix. Una capella que en els temps en què hi havia monges devia guardar algun sant i que avui guarda les piles de botons que les recluses van encartant mentre enyoren la seva llibertat.

TRENTA-SET RECLUSES

Només hi ha trenta-set recluses. Certament és ben poc per una ciutat com Barcelona. És clar que desitjariem que el nombre encara fos més reduït, però podem estar contents i segurs que ballem un rècord en aquest sentit. La nostra companya francesa no se'n sap avenir, i ens diu que a França les presons femenines són molt més plenes.

—De trenta-set recluses — ens diu la Srita. Consol—, cal esmentar que n'hi ha tan sols sis o set de catalanes.

—Ahr! en va entrar una d'alemanya.

LA TRISTA INFANCIA DELS INFANTS DE LA PRESO

Al pati veiem com una reclusa vetlla una criatura al coll.

—De qui és aquesta criatura?—preguntem.

—No és pas d'aquesta dona vella, sinó d'una de jove, aquesta nena.

D'una de jove que està reclusa per un delicte de moneda falsa i de la qual es veurà la causa un dia d'aquests.

Com que ací hi són provisionalment esperant la seva sentència, probablement aquesta serà traslladada a la Presó Central de Dones d'Alcalá, on hi ha un departament per als pe-

LES GITANES

Ocreuen unes gitanes als passadissos. Dues gitanes plenes de faribolins i amb la cara bruta com totes les gitanes. Duen una criatura menuda que ens envien a saludar tot somrient.

—Per què estan recluses? — pregunta la meua companya a la senyoreta Consol.

—Pel de sempre—respon aquesta.

Dies enrera en vàrem tenir cinc amb cinc criatures que ens varen donar una feina terrible.

Fa poc, però, que mentre se li veia la causa en vàrem tenir una que no la tancaren pel mateix que a totes.

Pou una gitana que dormint dins d'un carro fou atacada per un gitano que volgué abusar d'ella i al qual va matar en defensa pròpia.

Sortí absoluta i és al carrer.

LES QUINZENAIRES

Les quinzenaires són aquestes desgraciades que hom deté al carrer perquè hi surten abans de l'hora.

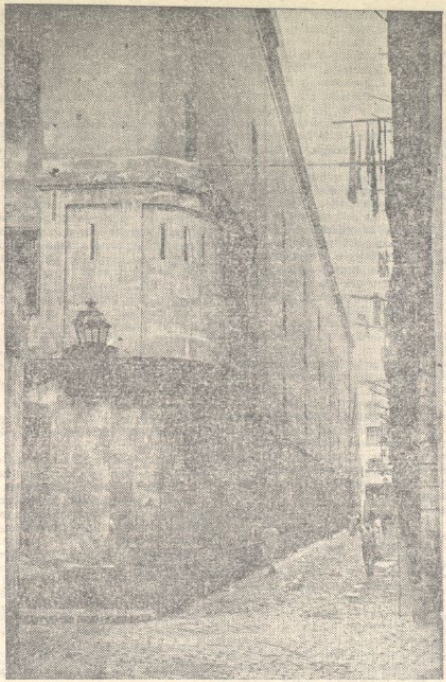
Estan separades de les altres i n'hi ha cinc o sis.

Són dones que fan tanta pena, que no es poden gualtar tranquil·lament sense que us revolueu contra la societat i contra la seva moralitat estúpida.

Guaitant aquestes pobres dones, escòria de la societat, ens recordem d'aquell projecte de llei que es va dur a les Corts, abolint la prostitució.

La vella Presó de dones no té altre defecte que la seva manca del confort més indispensable. La presó de dones i la d'homes no són parelles i no hi ha res que justifiqui que la presó de les dones hagi de reunir pitjors condicions que la dels homes.

No té altre defecte, hem dit, per-

Imatge que acompanya l'article de Rosa Maria Arquimbau